

Voorwoord van het bestuur

Crisisbestrijding in slowmotion

Beste leden,

Ondergetekende loopt nu zo'n 14 jaar mee met de gaswinningsproblematiek in Groningen. Van de houding van politiek Den Haag tegenover de problematiek, heb ik elke fase van dichtbij meegemaakt.

In 2006 sprak een groep verontruste burgers voor het eerst de politiek aan. Wat volgde was een onderzoek dat bijna 4 jaar duurde en eindigde met een rapport dat als motto had: 'Het valt allemaal wel een beetje mee'. De titel was kenmerkend: 'Gebouwenschade Loppersum'; over (on)veiligheid werd niet gesproken.

Na de beving van Huizinge werden alle berekeningen van KNMI, SodM en NAM haastig bijgesteld. Uit naam van de veiligheid kwam de gasproductie onder druk te staan. De toenmalige minister Henk Kamp zette zich vol in vóór de gaswinning. We maakten kennis met zijn traineringspolitiek: er werden maar liefst 14 onderzoeken uitgezet. We kregen in 2014 de toezegging dat er nog hetzelfde jaar een begin zou worden gemaakt met de versterking. Maar daarna bleef het twee jaar stil rond de versterking (los van het vervangen van schoorstenen). Tegelijk ontbrandde het gevecht om de schadeafhandeling. De GBB en maatschappelijke organisaties vonden dat de NAM zich daar niet langer mee moest bemoeien. Henk Kamp werkte de Groningers ook hier tegen en bleef het overlaten aan de NAM: het Centrum Veilig Wonen werd opgericht, *'op afstand maar niet onafhankelijk'* was de gevleugelde uitspraak. In de praktijk zat het CVW bij de NAM op de knie.

In 2015 leek Henk Kamp enige urgentie te beseffen: de Nationaal Coördinator Groningen, Hans Alders, werd geïnstalleerd. Omdat de organisatie moest worden opgezet, duurde het even voordat de NCG op stoom kwam. Al snel bleek dat hij weliswaar de regie had over de versterking maar dat zijn bevoegdheden te beperkt waren om spijkers met koppen te slaan. Er kwam een wetsontwerp om de bevoegdheden van de NCG te vergroten. Dat bleef echter liggen en heeft de Tweede Kamer nooit gehaald. Waarom niet? Het is nooit uitgelegd.

Toen startte ook de juridische fase waarin we via de Raad van State probeerden de gaswinning omlaag te krijgen. Henk Kamp verweerde zich steeds opnieuw met een beroep op de noodzakelijke leveringszekerheid. Niettemin lukte het ons (en anderen) een paar keer. De besluiten werden vernietigd: de gasproductie ging omlaag. In die fase kregen we een aantal oppositiepartijen steeds meer aan onze kant: SP, GL, CDA, D66, PVV, CU, PvdD. Niettemin zette de minister zijn hakken in het zand, en hielpen de coalitiepartijen hem op cruciale momenten aan de meerderheid.

Op 31 maart 2017 stopte de NAM met de schadeafhandeling; vlak na de verkiezingen. Het demissionaire kabinet liet deze hete aardappel ½ jaar liggen; de wachtlijst van mensen met schade groeide en groeide. Hoezo urgent?

Toen Eric Wiebes aantrad leek er even vaart in de zaak te komen. Hij sprak van “overheidsfalen van on-Nederlandse proporties”. Direct na Zeerijp en de fakkeltocht kwam er in januari 2018 een nieuw schadeprotocol tot stand en kort erna ging de TCMG met de schadeafhandeling van start. Helaas werden er in de rest van het dossier bakken met zand in de raderen gegooid. Voor elk onderwerp kwam er een nieuwe overlegtafel. De NCG, de enige die aan de overlegtafel Eric Wiebes het hoofd bood, werd links en rechts gepasseerd.

De gaskraan zou dichtgaan, was in maart 2018 het blijde nieuws. Hoera! Maar vervolgens werd dit gebruikt om de versterking piepend en remmend tot stilstand te brengen. De HRA methodiek van de NAM werd naar voren geschoven. Deze werd te pas en te onpas gebruikt om de versterkingsopgave terug te brengen. Hans Alders stapte op. Nieuw onderzoek werd opgezet. Getouwtrek volgde over welke huizen nu wel of niet moesten worden geïnspecteerd en welke van de bestaande adviezen moesten worden uitgevoerd. Weer zette het ministerie van EZK de hakken in het zand. “*Alles draait altijd om het geld*”, kregen we van de ambtenaren van EZK aan tafel te horen. Intussen bleven de zorgen van de Groningers groeien over de veiligheid van hun huis.

In de debatten kregen we weer steun van de oppositie, nu SP, GL, PvdA, PVV, PvdD maar de coalitiepartijen CDA, D66 en CU durfden Eric Wiebes niet hard aan te pakken. Sandra Beckerman (SP) presenteerde het ene zwartboek na het andere. Het Dagblad van het Noorden bracht een serie over 100 bewoners die al jaren wachtten. Het SodM adviseerde een crisisaanpak. De GBB en maatschappelijke organisaties zeurden keer op keer om meer urgentie en legden de vingers op zere plekken. Het was als trekken aan een dood paard.

Al vanaf eind 2018 werd er gepraat over een wet versterking waarin de governance zou worden geregeld. Die wet is er nu nog niet. RvS, het SodM, de GBB en maatschappelijke organisaties waren kritisch op de grote complexiteit en de verschillende ontwerpen. EZK trok zich er weinig van aan. BZK, waar de NCG inmiddels was ondergebracht, nog veel minder. De uitvoering van de versterking werd intussen overgedragen van het CVW naar de NCG. Gezien het tempo van de versterking zou het nog 20 jaar duren voordat elk huis versterkt zou zijn, zo berekende het SodM.

Toen kwam corona. Binnen een paar maanden vlogen de miljarden over de tafel. Terecht! Dit vergde een crisisaanpak. Maar was de situatie in Groningen geen crisis?| In juli 2020 begonnen de onderhandelingen tussen regio en rijk over een soort van totaalregeling van de versterking: wat nog wel en wat niet meer. Na 4 maanden was er een akkoord. Groningen kreeg zo’n 800 miljoen extra voor bewoners. De andere gelden lagen in het kader van een ‘adequate versterking’ al in het verschiet.

Op 17 februari 2021 besluit het kabinet 8,5 miljard te besteden aan het onderwijs om de negatieve gevolgen van de corona epidemie voor leerlingen te verkleinen. Geweldig! Maar Groningen dan?

In het debat over de avondklok, op 18 februari jl, was een spoedwet aan de orde die nota bene in 4 dagen werd ingevoerd!

Tijdens het debat reageerde minister-president Mark Rutte op een opmerking uit de Kamer dat de premier zich de problemen van de mensen te weinig aantrekt. Als voorbeelden werden de toeslagenaffaire en de gaswinningproblematiek in Groningen genoemd. Rutte zei letterlijk: “*Als het nodig zou zijn bij Groningen [...] om met spoedwetgeving te komen, zullen we daar natuurlijk geen seconde over aarzelen.*”.

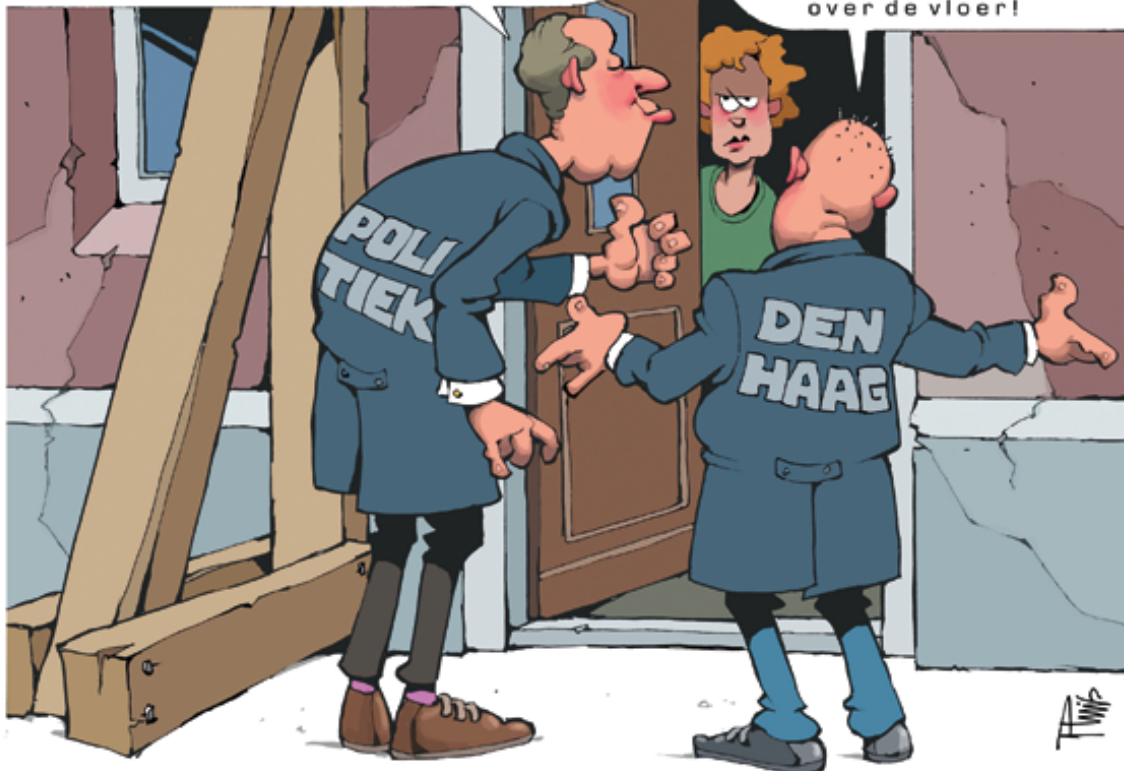
Die zin verenigt onkunde, gebrek aan urgentie voor het Groningse probleem en politieke ongelooftwaardigheid.

Jelle van der Knoop
voorzitter GBB

- Commissie Upsizen & Downsizen -

Geweldig toch, alwéér in de troonrede!
Een parlementaire enquête!
De gaskraan die dichtgaat!

dus geen stress en gedoe
met versterken
en allerlei bouwvakkers
over de vloer!

Inhoud

Versterking: [Lees meer](#)

Schade: [Lees meer](#)

Mijnbouw: [Lees meer](#)

Zojuist verschenen: [Lees meer](#)

Oproepen: [Lees meer](#)

Op de agenda: [Lees meer](#)

GBB: [Lees meer](#)

Colofon: [Lees meer](#)

Versterking

Tweede Kamer

Op 10 februari behandelde de Tweede Kamer de wijziging van de Tijdelijke Wet Groningen over de versterking. Het wetsontwerp kreeg veel kritiek. Veel kamerleden vanuit de oppositie bepleitten een crisisaanpak, in plaats van de zoveelste nieuwe bureaucratische regels. Volgens minister Kasja Ollgren van BZK is deze wet echter een nieuwe stap om verder te komen, een 'noodzakelijke stap' voorwaarts.

Sandra Beckerman (SP) in haar inleiding:

Het rapport over de toeslagenaffaire heet Ongekend Onrecht. Wat de gedupeerden in de toeslagenaffaire is aangedaan, is zeer pijnlijk herkenbaar voor Groningse gedupeerden: vermorzeld worden door de eigen overheid, geen schijn van kans hebben, jaren wachten, jaren vechten en jaren gewantrouwd worden. Maar het onrecht in Groningen was en is niet

ongekend. Het was gekend. Het kabinet wist het en deed het toch. Het onrecht was bekend. In 2018 zei minister-president Mark Rutte diepe spijt te hebben en bood hij excuses aan. In 2019 zei minister-president Mark Rutte zelfs drie keer sorry. In 2021 zei minister-president Mark Rutte dat het een smet op zijn premierschap was. Maar met "sorry" repareer je de rechtsstaat niet. Wij hebben daden nodig. Al jaren weet het kabinet dat huizen en mensen kapotgaan door de manier waarop de overheid met ze omgaat. Al jarenlang blijven oplossingen uit. De ramp in Groningen is Gekend Onrecht en het kabinet doet nog steeds volstrekt onvoldoende om het te stoppen. En deze wet in deze vorm gaat het niet stoppen. Deze wet is weer een toevoeging aan het bureaucratisch moeras dat de overheid heeft gecreëerd.

Aan dit Wetsontwerp werd al sinds eind 2018 door een team van juristen van de ministeries van EZK en BZK gewerkt. Centraal stond voor deze juristen de governance, oftewel de rolverdeling: wie is waarvoor verantwoordelijk en aansprakelijk, wie neemt welke besluiten. En dan ging het over EZK, BZK, NCG, gemeenten, provincie, ACVG, enzovoort, en de Groninger in zijn rol als woningeigenaar. Onderweg sinds eind 2018 zijn er diverse concepten gepubliceerd, die stevast op bakkenvol kritiek konden rekenen. Waarna men weer terugging naar de tafeltafel. Voor een volgend concept. Dat ook neergesabeld werd. Ook zijn er onderweg instituties opgericht, zoals de TCV, de Tijdelijke Commissie Versterking (met het Besluit versterking gebouwen Groningen, van 17 mei 2019), die helemaal nooit bestaan hebben.

Het bleef op 10 februari bij behandeling van het wetsontwerp in eerste termijn. Het debat wordt afgerond op 24 februari. Dit wetsontwerp is nog steeds 'naatje pet' (al zijn er verbeteringen ten opzichte van de eerdere versies) maar omdat de coalitiepartijen niet de moed zullen hebben 'hun minister' te laten vallen zal de wet er wel door komen. Er zijn een aantal goede amendementen ingediend. Hopelijk worden die aangenomen. Dan is er nog mee te leven.

Sociaal manifest

De Groninger Bodem Beweging (GBB), het Groninger Gasberaad en Vereniging Eigen Huis deden in een gezamenlijk handvest een dringend beroep op de Tweede Kamer om de wijziging van de Tijdelijke Wet Groningen niet in de huidige vorm aan te nemen. *'Plaats eerst de Groningse inwoners voorop!'* Op 9 februari is het Sociaal Manifest gepubliceerd.

In een stevig sociaal handvest, gericht aan politiek en bestuurders, geven de drie organisaties aan met welke mensgerichte uitgangspunten de problemen in Groningen per direct moeten worden aangepakt om na acht jaren van gesteggel en vertraging het vertrouwen van de bewoners terug te winnen. Het voorliggende wetsvoorstel moet hier eerst aan worden aangepast.

De twaalf uitgangspunten in het Handvest zijn voor de drie bewonersorganisaties de toetssteen voor alle voornemens, besluiten en afspraken die vanuit de wetgever, bestuurders en instanties de Groningse gedupeerden raken. Een vergelijking met de toeslagenaffaire dringt zich op; het is nu nodig dat er een omslag in de bestuurscultuur komt en dat de menselijke maat weer centraal komt te staan. Enkele belangrijke punten uit het handvest voor politiek en bestuurders zijn:

Bewoners moeten voorop staan

Denk bij alle besluiten vanuit de bewonersbelangen en niet langer vanuit processen van ambtelijke organisaties. Hou op met Groningers te zien als potentiële profiteurs. Om vertrouwen te winnen moet je vertrouwen geven. Nog steeds gaat veel te veel geld op aan controles en onderzoeken. Geef bewoners het voordeel van de twijfel en besteed het geld aan herstel en versterking. Beperk administratief gedoe tot een minimum en zorg voor één aanspreekpunt. Voorkom dat bewoners hun weg moeten zoeken in een veelheid van ambtelijke instituten.

Herstel ook de funderingen

Stop met alleen cosmetisch oplappen en herstel als dat nodig is ook de funderingen. Ook de voorzitter van het Instituut Mijnbouwschade heeft gepleit voor uitbreiding van de wet om daar de bevoegdheid voor te krijgen.

Stel uiterste termijnen aan instanties

Uiterste termijnen moeten van toepassing worden voor de bestuurlijke instanties: worden die niet gehaald, dan mag de bewoner aan de slag. Nu moeten alleen bewoners zich houden aan termijnen, terwijl instanties besluiten en beloftes eindeloos kunnen uitstellen.

Zorg voor een goede rechtsbescherming

Het bewijsvermoeden moet bewoners helpen om de schade makkelijker te verhalen. Zo was het bedoeld door de Tweede Kamer. In de praktijk wordt dit uitgangspunt regelmatig omzeild door deskundigen, opgevoed in de NAM-cultuur. Bewoners moeten met een juridisch kader worden beschermd tegen voetangels in de vele juridische stukken en contracten waarmee ze te maken krijgen. Een onafhankelijk juridisch team moet hen ondersteuning gaan bieden.

Om dit pleidooi kracht bij te zetten is het handvest aangeboden aan de betrokken ministeries, de dossierhouders in de Tweede Kamer, de provincie, gemeenten, NCG, IMG en de Onafhankelijk Raadsman.

Klik hier voor het sociaal handvest: <https://www.groninger-bodem-beweging.nl/wp-content/uploads/2021/02/Sociaal-Handvest-Groningen-GBB-Gasberaad-VEH-1.pdf>

Schade

Immateriële schade

Het IMG werkt nog steeds aan de nieuwe regeling voor het vergoeden voor immateriële schade. Naar verwachting wordt hierover meer bekend gemaakt in het tweede kwartaal.

Mijnbouw

Gaswinning in 2021-2022 en later

Demissionair minister Bas van 't Wout van EZK heeft de Tweede Kamer met een brief ingelicht over de voortgang van de sluiting van het Groningenveld. Hij meldt op schema te liggen. In het gasjaar 2021-2022 (1 oktober 2021 tot 1 oktober 2022) wordt bij een normale temperatuur nog 3,9 miljard kuub geproduceerd.

De minister heeft de NAM de opdracht gegeven hiervoor een operationele strategie uit te werken. Dat moet leiden tot een ontwerp vaststellingsbesluit in maart, en een definitief vaststellingsbesluit 2021-2022, in september dit jaar.

In de zomer van 2022 zal de stikstoffabriek in Zuidbroek gereedkomen, dan is verdere productie uit het Groningenveld niet meer nodig. De Gasunie wijst echter op corona en waarschuwt dat de planning van de fabrieksbouw kritisch is. Zoals bekend wordt in de fabriek in Zuidbroek straks hoogcalorisch gas omgezet in laagcalorisch gas (zogenaamd pseudo-Gronings gas). Ook wordt vanuit Zuidbroek de opslag in Norg gevuld. Er is immers een verschil in vraag naar laagcalorisch gas, tussen de zomer en de winter, en de opslag in Norg dient om deze seizoensverschillen te kunnen opvangen.

Na 1 oktober 2022 moeten een aantal clusters van het Groningenveld nog 'op de waakvlam' blijven, om als back-up te kunnen dienen, bijvoorbeeld om te kunnen leveren bij extreme kou of bij technische problemen. Dat zal nog nodig zijn tot ongeveer 2026 à 2030, zo schrijft de minister. Nieuw is dat hij ook laat onderzoeken of de opslag Grijpskerk misschien als back-up kan dienen. Saillant detail is dat de opslag Norg en de opslag Grijpskerk beide eigendom van de NAM zijn.

Zie hier de brief aan de Tweede Kamer:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/02/11/kamerbrief-over-raming-gaswinning-groningen-20212022-en-verder>

SDRA

De rijksoverheid is al een paar bezig een publieke versie te maken van het beruchte HRA-model van de NAM (HRA=Hazard Risk Assessment). Het heet het SDRA (SDRA=seismische dreigings- en risicoanalyse). TNO gaat er mee werken. Daarover is nu een nieuwsbericht verschenen, zie:

Parlementaire enquête

De parlementaire enquête aardgaswinning Groningen (PEAG) is van start gegaan. Op 5 maart 2019 besloot de Tweede Kamer tot het instellen van een parlementaire enquête. Een tijdelijke voorbereidingscommissie heeft vanaf 22 september 2020 de mogelijke onderzoeksvragen geïnventariseerd. Op 9 februari is het onderzoeksvoorstel aangenomen en op 11 februari 2021 is de commissie benoemd. Voorzitter is Tom van der Lee (GroenLinks). Ook is budget toegekend en de opzet van het onderzoeksteam vastgesteld. De parlementaire enquêtecommissie verwacht in de zomer van 2023 haar eindrapport op te leveren.

Wat verwacht de GBB van de parlementaire enquête?

Een aantal vragen staan in het onderzoek centraal. De GBB wil in ieder geval weten:

1. Hoe zaten en zitten de contracten tussen Rijk en NAM, Shell en Exxon-Mobile in elkaar vanaf 1963? Welke rechten en plichten zijn toen en later verdeeld?
2. Vanaf wanneer was bij het Rijk en NAM, Shell en Exxon-Mobile bekend dat de gaswinning bevingen (en dus schade) zou gaan veroorzaken? En vanaf wanneer wist men van het levensgevaar?
3. Toen na Huizinge in 2012 bekend was dat de bevingen een stuk zwaarder konden worden, waarom is toen niet ingezet op een snelle daling van de gasproductie zoals het SodM nadrukkelijk adviseerde? In plaats daarvan ging de gaskraan in 2013 nog verder open!
4. En waarom is de versterking van woningen in 2018 stopgezet?

Groningers hebben er recht op te weten wie verantwoordelijk is voor alle ellende die uit de gaswinning is voortgekomen. Het is ook noodzakelijk dat politiek Den Haag de hand in eigen boezem steekt om ooit een herstel van vertrouwen te krijgen.

Is de GBB optimistisch over de uitkomsten?

Een parlementaire enquête dient vooral om de waarheid boven tafel te halen over bepaalde gebeurtenissen, zodat duidelijk wordt wat er is gebeurd en wie politiek verantwoordelijk kan worden gehouden. Het gaat in de eerste plaats om waarheidsvinding en politieke verantwoordelijkheden. Verder zijn er lessen uit te trekken, bijvoorbeeld lessen voor de overheid. Hopelijk draagt de enquête ook bij aan herstel van vertrouwen.

Zie hier de Onderzoeksopzet:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021Z02190&did=2021D04800>

De commissie heeft een eigen "bladzijde" op de site van de TK:

https://www.tweedekamer.nl/kamerleden_en_commissies/commissies/peag

Wat is een parlementaire enquête?

Een parlementaire enquête is een middel dat de Tweede Kamer kan inzetten. Meestal om de waarheid boven tafel te krijgen. De Tweede Kamer richt dan een enquêtecommissie in. Deze kan iedereen oproepen om te getuigen, iedereen moet verschijnen, en onder ede de waarheid vertellen. Een bekend voorbeeld van vroeger is de IRT-affaire; recent was er de Fyra.

Waarom nu pas de parlementaire enquête aardgaswinning Groningen ?

Jarenlang was er geen meerderheid in de kamer voor. Maar op 5 maart 2019 heeft de Tweede Kamer uiteindelijk toch besloten tot de parlementaire enquête aardgaswinning Groningen.

Een parlementaire enquête is echter een zwaar middel. Gewoonlijk zijn de kamerleden die in de commissie zitten er voltijd mee bezig. Ook wordt een groot beroep op ambtenaren van ministeries gedaan, omdat zij stukken moeten opzoeken en aanleveren. Daarom heeft de Tweede Kamer de uitvoering eerst uitgesteld, zodat de ambtenaren zich konden concentreren op het verbeteren van de schadeafhandeling en de versterking in Groningen. Maar nu gaat de enquête eindelijk toch van start.

Onafhankelijk Raadsman

Op dit moment kunnen Groningers met klachten terecht bij de Onafhankelijk Raadsman. Deze is ingesteld in 2013, toen de NAM nog de schades beoordeelde. Inmiddels heeft de overheid zowel de schade als de versterking als publieke taak overgenomen, en daarbij past ook de aanpassing van Onafhankelijk Raadsman. De Nationale Ombudsman gaat het overnemen.

Zo schrijft minister Bas van 't Wout op 9 februari aan de Tweede Kamer:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/02/09/kamerbrief-over-onafhankelijke-raadsman-en-nationale-ombudsman>

In 2021 kunnen Groningers nog terecht bij de Onafhankelijk Raadsman. Vanaf 31 december 2021 zal de Nationale Ombudsman deze rol overnemen.

Zojuist verschenen

Kaart aan de koning

Eind december startte de Groninger Bodem Beweging de actie 'Kaart het aan bij de Koning'. De GBB vroeg Groningers hun wens voor Groningen voor 2021 aan de koning te sturen met de verstrekte ansichtkaart. Ruim elfhonderd kaarten zijn vanuit Groningen bij de koning op de mat op de mat gevallen! Klik hier voor de reactie van het Kabinet van de Koning naar aanleiding van de kaartenactie: <https://www.groninger-bodem-beweging.nl/wp-content/uploads/2021/02/Kabinet-van-de-koning.pdf>

Jammer dat koning Willem Alexander niet persoonlijk heeft gereageerd. Fijn dat het signaal vanuit Groningen is doorgezet naar het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De GBB ziet de reactie van EZK met belangstelling tegemoet.

Gronings Perspectief

Gronings Perspectief heeft in 2021 twee belangrijke rapporten gepubliceerd. Gronings Perspectief is een samenwerkingsverband tussen de RUG, de GGD Groningen en het Sociaal Planbureau Groningen. Het onderzoekt al sinds 2016, in opdracht van de toenmalige Nationaal Coördinator Groningen gezondheid, veiligheidsgevoel en toekomstperspectief van inwoners van alle gemeenten in het gaswinningsgebied. Op 17 januari verscheen Voortgang en voetangels in het gaswinnindossier, op 8 februari Aardbevingsproblematiek maakt systeemslachtoffers.

Voortgang en voetangels in het gaswinningdossier

Professionals over een complex systeem

Er zijn veel instanties betrokken bij het oplossen van de problemen door de aardbevingen in Groningen. Dit systeem van aanpak is complex en zorgt voor veel belemmeringen. Dat vertellen professionals op verantwoordelijke functies in dit systeem. Zij ervaren ze hun werk als veeleisend en soms 'gekmakend'. Dit concluderen Tom Postmes en Katherine Stroebe van de RUG op basis van dit onderzoek.

Er zijn 33 professionals geïnterviewd voor het onderzoek. Behalve bij de NCG werken zij onder meer bij ministeries, provincie, gemeenten, Instituut Mijnbouwschade Groningen, NCG en Staatstoezicht op de Mijnen. De professionals kregen de vraag voorgelegd wat zij vinden van het functioneren van het systeem waarmee de aardbevingsproblematiek wordt aangepakt.

Betrokken en gefrustreerde professionals

De professionals zeggen met ziel en zaligheid te werken om het goede voor bewoners te doen. Er is onderling veel respect en ze zien de samenwerking overwegend als positief. Maar zij ervaren hun werk ook als veeleisend en soms 'gekmakend'. Postmes: "Bij de meesten kruipt dit probleem onder de huid. Ze werken keihard, maar komen slechts met heel kleine stapjes vooruit. Zij kunnen afspraken niet nakomen en kunnen dat bewoners niet uitleggen, tot ieders grote frustratie."

Systeem, uitvoering en bewoners

Professionals schetsen een 'ongelofelijk ingewikkelde' opgave met 'immense problemen'. Zij signaleren heel veel belemmeringen. Zij beschrijven dat instanties verschillend denken over de opgave. Tussen instanties zien professionals belangenverschillen, onduidelijkheid over

verantwoordelijkheden en een gebrek aan regie. Er worden veel verschillende expertises samengebracht, maar die botsen en gaan nogal eens voorbij aan de behoeften van bewoners en aan ingewikkelde situaties die in de praktijk voorkomen. Dichter bij de uitvoering zeggen professionals dat bureaucratisch toezicht en voortdurend veranderende regels een groot obstakel zijn. Veel van hen vinden het systeem te ingewikkeld en te groot. Zij zien dat bewoners vaak achterop raken.

Veel vragen, één aanbeveling

Op basis van hun constatering hebben de onderzoekers dertien vragen over het systeem gesteld. Enkele voorbeelden: wordt het beter met minder instanties en meer regie? Zijn juridische zorgvuldigheid, een strak financieel kader en snelle uitvoering verenigbaar? Kunnen inzichten van bewoners en inzichten uit de uitvoering een centralere rol krijgen in beleid en aanpak? Postmes: "Ons rapport over de versterking van 17 december ging over de uitvoering van de versterkingsoperatie. Dit rapport kijkt naar het systeem er omheen. De meeste professionals die we spraken signaleren niet alleen grote problemen, maar expertisegebieden en instanties zijn het ook onderling oneens over oplossingen. Omdat zij er toch samen uit moeten komen doen we maar één aanbeveling: om samen het systeem door te lichten."

Zie: <https://www.groningsperspectief.nl/voortgang-en-voetangels-in-het-gaswinningdossier/>

MinisterKasja Ollongren van BZK heeft op het rapport gereageerd in een brief aan de Tweede Kamer. Zie:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/01/22/kamerbrief-over-rapport-voortgang-en-voetangels-in-het-gaswinningsdossier>

Ze noemt in de brief ook het op 1 april 2020 opgerichte OBG (Ondersteunend Bureau Gaswinning Groningen) dat ondergebracht is bij de provincie. Recent zijn de bevoegdheden van dat bureau gepubliceerd: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2021-638.html>

Eindrapport fase 2

Aardbevingsproblematiek maakt systeemslachtoffers

Bewoners in het gaswinningsgebied in Groningen met een lange schadegechiedenis houden een gezondheidsachterstand. Er is een groep 'systeemslachtoffers' ontstaan die ondanks jarenlange schade- en versterkingstrajecten nog geen passende oplossing krijgt. Sommigen van hen kiezen voor een verhuizing om de 'gaswinningsellende' te ontvluchten. Gemeenten kunnen veel doen om buurten en dorpen toch leefbaar te houden.

Zo schrijven Tom Postmes en Katherine Stroebe in het persbericht.

In het onderzoek stonden verschillende vragen centraal: Welke impact hebben schade en versterking op gezondheid, veiligheid en vertrouwen van bewoners? Hoe ontwikkelt de sociale cohesie van dorpen en buurten zich door de tijd heen?

Systeemslachtoffers en een generieke aanpak

De gaswinningsproblematiek kent een aanzienlijke groep systeemslachtoffers: bewoners die al vele jaren schade hebben en zich daardoor al lange tijd gedupeerd voelen. Deze groep heeft een forse gezondheidsachterstand die zich uit in psychische en lichamelijke klachten. Schade en versterkingsprocedures zijn vaak generiek: instanties bedienen een grote groep. Chronisch gedupeerden krijgen hierdoor niet de aandacht die ze nodig hebben. Stroebe: "Een bewoner vertelt dat ze sinds 2014 schade heeft en in afwachting is van haar vierde schadeafwikkeling. Ze voelt zich onveilig omdat er nooit onderzoek is gedaan naar de fundering van haar huis. Ook is ze bang dat ze opnieuw een schadeproces door moet als er weer een beving komt. Wij raden aan om de procedures dusdanig in te richten dat je maatwerk voor dergelijke groepen bewoners kan bieden. Pas dan kunnen ze weer door met hun leven."

Afstand nemen uit wanhoop

De gaswinningsproblematiek is voor sommige bewoners zo ellendig dat ze er afstand van moeten nemen: ze melden geen schade meer of ze verhuizen. Dit komt naar voren in interviews met 14

bewoners, die ook in 2017 waren geïnterviewd. Stroebe: *“De toename in machteloosheid valt sterk op: Bewoners willen niet meer op deze voet verder. Ze zijn het gevecht met instanties zat. Voor sommigen is de situatie zo onhoudbaar geworden dat ze zijn verhuisd om er eindelijk vanaf te zijn. Ze beschrijven het als een vlucht. Dit zien we voor het eerst in de jaren dat we deze mensen volgen”.*

Goede interactie met gemeenten is cruciaal voor dorpen en buurten

Focusgroepen in vier dorpen en buurten laten zien dat gemeenten een zeer belangrijke rol spelen bij het bevorderen van sociale cohesie in dorpen en buurten. Daar waar bewoners als een volwaardige partner aan tafel zitten, zijn in korte tijd grote verbeteringen mogelijk. In dorpen waar bewoners zich geminacht voelen door de gemeente loopt de samenwerking met instanties en soms ook tussen bewoners spaak. Stroebe: *“Dit onderzoek laat zien hoe belangrijk het is dat gemeenten actief bezig blijven om sociale cohesie te bevorderen.”*

Hier het volledige rapport:

<https://www.groningsperspectief.nl/eindrapport-gronings-perspectief-fase2/>

Op de agenda

Tweede Kamer

Voortzetting van de "Wijziging van de Tijdelijke wet Groningen in verband met de versterking van gebouwen in de provincie Groningen (35603)" staat ingepland op 24 februari van 10.15 tot 11.30 uur.

Oproepen

Oproep: Toekomst NAM-locaties (Noorderbreedte)

Tijdschrift Noorderbreedte wil weten hoe de inwoners van het gebied het post-aardgaslandschap in zouden willen richten. Willen ze de ontmantelde gaslocaties hergebruiken? Kunnen die worden omgevormd tot plekken die bijdragen aan de leefbaarheid van het gebied? Willen inwoners er monumenten van maken – of poetsen ze de herinnering aan de gaswinning liever helemaal uit?

In Groningen liggen 28 locaties waar aardgas wordt gewonnen en geproduceerd. Wat gaat er met deze locaties gebeuren als de gaskraan straks dichtgedraaid is? Volgens het contract dient de NAM deze hectares terug te brengen in oude staat. Maar zouden de voormalige locaties ook een nieuwe bestemming kunnen krijgen? Denk aan een cultureel podium, een dorpsbos, een waterstoffabriek of als een proeflocatie voor innovatieve landbouw. Of zonnepark of windmolen of ondergrondse warmteopslag?

Ben of ken jij iemand met een idee over de toekomst van voormalige gaslocaties? Of ben je zelfs al een project gestart omtrent een gaslocatie in de buurt? Vind je dat de gaslocaties juist terug moeten keren naar landbouwgrond? Noorderbreedte gaat graag met je in gesprek. Of je nu een droom hebt of al een concreet plan hebt liggen: alles is welkom.

Mail je ideeën en contactgegevens naar info@sannemeijeronderweg.nl.

Oproep: ‘Reizen Waes’ komt naar Groningen, meld je aan!

Tom Waes, bekend van o.a. ‘Tragger Hippy’ en ‘De Slimste Mens ter Wereld’, komt dit voorjaar naar Groningen met z’n programma ‘Reizen Waes’. Hij is op zoek naar een Gronings gezin met een speciaal verhaal, gaswinning gerelateerd. Het programma wordt in het najaar uitgezonden door de VPRO, en daarna op de Belgische televisie. Hij is erg geboeid door het verhaal van de bevingen in Groningen dat toch echt niet bekend genoeg is in België.

Wil jij je verhaal met hem delen? Stuur je aanmelding naar: dylan.meert@demensen.be

Oproep: 'Reizen Waes' komt naar Groningen, meld je aan!

Tom Waes, bekend van o.a. 'Tragger Hippy' en 'De Slimste Mens ter Wereld', komt dit voorjaar naar Groningen met z'n programma 'Reizen Waes'. Hij is op zoek naar een Gronings gezin met een speciaal verhaal, gaswinning gerelateerd. Het programma wordt in het najaar uitgezonden door de VPRO, en daarna op de Belgische televisie. Hij is erg geboeid door het verhaal van de bevingen in Groningen dat toch echt niet bekend genoeg is in België.

Wil jij je verhaal met hem delen? Stuur je aanmelding naar: dylan.meert@demensen.be

---

GBB

GBB krant (vooraankondiging)

De volgende GBB-krant, nummer 16, komt eraan! Naar verwachting zal de krant woensdag 3 maart op de mat vallen bij 125.000 huishoudens in het gaswinningsgebied.

Contact GBB *Mailcontact heeft de voorkeur.*

Het e-mailadres is: contact@groninger-bodem-beweging.nl

Leden kunnen ook telefonisch contact opnemen:

op maandag van 14:00 tot 16:00 uur, en
op dinsdag van 19.30 tot 21.30 uur
op telefoonnummer **06 2161 5080**.

Indien gewenst is het dan ook mogelijk om een afspraak te maken voor een uitgebreider gesprek op het kantoor van de Groninger Bodem Beweging.

Het kantoor- en postadres is Stationslaan 8, 9919 AB Loppersum.

NB De pers kan bellen naar **06 1726 8247**.

NB Voor individuele hulp en ondersteuning rond schade, versterking en regelingen is er Stut-en-Steun,

d'Olle Bank, Molenweg 58a, 9919 JA Loppersum, welkom@stutensteun.nl, 050 211 2044.

Copyright © Groninger Bodem Beweging, All rights reserved.

Geen nieuwsbrief meer ontvangen?

[uitschrijven](#)

Drop Content Blocks Here